

Waraka ya Paulu ka waRoma

Mwanzo

Eci kitabu-ci ndi kikulu pakulu na ndi kitabu maalumu pakulu nkati ya waraka za Paulu. Kusudi yake ndi javi: kwereza Injili namuna vyairi nawo uwezo wa Mwenyezimungu wa kuwavusha piya Mayahudi na Sawari Mayahudi. Injili itolotera kuwa haki yetu yakuwa na Mwenyezimungu ilawa ka Mwenyezimungu. Paulu akolota kwanza kuwa piya-fwe tiwa wamadambi na tisakula kuvushiwa. Fala aikidirika kurivusha ofwe wanyewe. Tisakula kutejemera cire Insa caatitendere ofwe.

Ikisa Paulu arishuku kuwa wengi nkati ya rikolo rake, Mayahudi, wakiwa sawanamba kwamini Injili, ndimana walaviwa ndaraja ra mainsha a milele. Mwinsho, iye akwereza namuna Injili vyaijuzi kumiliki mainsha etu.

Iye kawandikira eyi waraka-yi wanu wa jamati ya Roma kiyasi ca mwaka wa 57 bandi ya Almasihi.

Salamu

¹ Omi Paulu, ntumisi wa Almasihi Insa, etiwe awe wali, wapambari wa kwereza Habari Ngema ya Mwenyezimungu. ² Eyi habari-yi Mwenyezimungu kâlavya tamaa mida julu ya minabii wake mMandiko Matakatifu. ³ Habari-yi ikiwa kuhusu Mwanawe. Upande wa kibinadamu, iye kapongoriwa nkati ya rikolo ra Daudi. ⁴ Upande wa

roho yake, ákiwa takatifu, iye aturíwe na uwezo kuwa Mwana wa Mwenyezimungu kwa kufufuka ka wafwi. Iye ndi Insa Almasihi, Mwenye wetu. ⁵ Julu yake iye ndi patipokerere rehema na uwalii ipate tiwete wanu wa mataifa piya wamwamini iye, wanfulate, kwa faida ya zina rake. ⁶ Umwe novyo muwa kati ya wanu mwitiwe kuwa wa Insa Almasihi.

⁷ Kwa piya umwe muri Roma, wenye ku-
pendiwa na Mwenyezimungu, mwitiwe muwe watakatifu, rehema na usalama viwe namwe kulawa ka Mwenyezimungu Baba wetu na ka Insa Almasihi, Mwenye wetu.

Paulu kumwajibu kuka kuwawona waRoma

⁸ Cakwanza, ninshukuru Nlungu wangu, julu ya Insa Almasihi, kwa umwe piya, konta kwamini kwenu kwankwereziwa ulumwengu-wu piya. ⁹ Shahidi wangu ndi Mwenyezimungu, waniri kuntumika na roho yangu julu ya kwereza Habari Ngema ya Mwanawe, kuwa panilebelanga duwa, nukukutajani nfululu moja. ¹⁰ Nilebela kuwa, kwa kifulata vyaasaka Mwenyezimungu, nipate nafasi ya kuja kwenu umwe. ¹¹ Konta vinajibu pakulu futi nije nukuwoneni, ipate nukugabizini uwezo maalumu mmojawapo wakwisusiriwa na Roho, ipate murimbisiwe. ¹² Caniri kwamba ndi-ci: tirimbisane myoyo nkati ya kwamini kwetu kumoja, kwenu umwe na kwangu omi. ¹³ Wanduzangu, vinajibu mwijiwe kuwa nipanga mara nyingi zawenye kuja kukuwonani, fala mpaka sambipa sinapata nafasi. Vinajibu niwatenze wanu wamojawapo wamwamini

na wanfulate Insa, kati yenu umwe na novyo kati ya wanu wengine Sawari-Mayahudi. ¹⁴ Kusema kweli, vinilazimu kuwasaidiya wanu wa tabiya yetu na wanu wa tabiya nyengine, wanu wakusilimuka na wanu sawasilimuke. ¹⁵ Ntamana, niwa radi kuja kwenu mwikala Roma-mwe kukwerezani Habari Ngema.

¹⁶ Kusema kweli, siwona haya kwa eyi Habari Ngema-yi konta ndi uwezo wa Mwenyezimungu kuwavusha piya wenye kumwamini, mwanzo wa Yahudi mpaka Saari-Yahudi. ¹⁷ Kamana ukamilifu wa Mwenyezimungu* ufafanuriwa nkati ya Habari Ngema, namuna za kwamini mwanzo mpaka mwinsho. Kamba vyavyandikiwe: “Kamilifu áinshi julu ya kwamini.”

Wabaya walamuriwa hukumu

¹⁸ Ifafanuriwa nyongo ya Mwenyezimungu binguni julu ya piya kutowa kuwepo ka dini na kukosa ukamilifu ka wanu, julu ya kutowa ukamilifu-ko, ndi kuwatenza wanu kufuja ukweli. ¹⁹ Kamana ukweli kuhusu Mwenyezimungu ufafanuriwa kati yawo, kwa kuwa Mwenyezimungu kawafafanurira. ²⁰ Tangu kumbiwa ulumwengu, namuna zake saziwoneka, kwa nfano uwezo wake sauna mwinsho na unlungu wake, vyeleweka na vijiwikana sana-sana julu ya vinu vyaatenda Mwenyezimungu. Basi ewo awana shariya yakolota. ²¹ Kamana ingawa wamwijiwa

---

* **1:17** “Ukamilifu wa Mwenyezimungu” mana ake, namuna iye vyawatenza wanu kupatana naye.

Mwenyezimungu, fala awantukuze kamba Nlungu wawo wala awanshukurire. Kwasa javyo, wanza kufikiri mawazo saana mana, na myoyo yawo iwazizima, ikingíziwa nkisi. ²² Waritula kuwa wejiwifu kumbe mazozo. ²³ Wasa kumwambudu Mwenyezimungu saabadilika, wapindula wambudu maswanamu a wanu wakubadilika, a nyuni, a wadudu pamoja na a manyoka.

²⁴ Ntamana, Mwenyezimungu kawasa watende viwájibu myoyo yawo, vitendo vya ucafu, watebeni miri yawo wanyewe. ²⁵ Iye awatenda javyo konta wapindula ukweli wa Mwenyezimungu wafulata ulongo. Novyo, wamwabudu na wantumika kiyumbe, wasa kumwambudu Mwenyé kumba wawenye. Iye ájuzi asifiwe milele! Aamina.

²⁶ Ntamana, Mwenyezimungu kâwasa watende vitendo vyawo vyakuwajibu vyakuwatenza aibu. Anta na wanawaka wapindula namuna yawajuzi kuloriwa na walume wawo, wanza kulolana wanawaka watupu. ²⁷ Namuna mmoja noyo, walume wasa kuwalola sana waka wawo, yanza kuwalunguza myoyo kwajibiwa pakulu na walume wenziwawo. Walume watupu watenda vitendo vya aibu, ntamana nkati yawo hukumu iwajuzire kwa makosa awo waritabisha wanyewe.

²⁸ Kwa kuwa awolote kumwijiwa Mwenyezimungu, iye kawasa na ankili zawo za ubaya, watende vitendo sawajuzi kutenda. ²⁹ Myoyo yawo ijala udainfu wa kila namuna, kusiyanisa masemo, ulwaziwa moyo, na ubaya. Kusema

kweli, uwejala nfululu wiyana, ukakatima, wivu, ulongo, na uzuda. Walawirira kuwa wasemisemi, ³⁰ wanu wakuwasowerera caputu wenziwawo, wamwina Mwenyezimungu, majauri, wakuritenza, wakuridāi, wakubuni vinu vibaya, na wakubishana na wawa zawo. ³¹ Ewo awana ankili, awana kwamini, awampenda munu, na awana utungu. ³² Ewo wakwijiwa sana-sana shariya za Mwenyezimungu, kuwa wanu watenda novi vitendo-vi wajuzi waulaiwe. Evi vitendo-vi awatenda tu basi fala wawetikizira wengine watenda.

2

Walamuriwa hukumu wenye kuwalamula wenziwawo

¹ Ntamana auswamiiwa, uwe mwenyé kulaumu. Kamana unlaumu munu mwengine, kumbe kwankurilaumu mwanayewe. Konta uwe kwankutenda vitendo vimoja novyo vyaulaumu-vyo. ² Tukwijiwa kuwa Mwenyezimungu, paabishana na wanu watenda vinu-vi, hukumu yake ifulata shariya. ³ Tunza javi, uwe munu mmojawapo, uwalaumu watenda vitendo nnowe ukitenda novyo, udaniza kuwa utakunyema hukumu ya Mwenyezimungu? ⁴ Au kwankukejeli utajiri wa wema wa Mwenyezimungu, na kuvumirira kwake, pamoja na imani yake? Awijiwa kuwa wema wa Mwenyezimungu ukulongoza upate kutubiya? ⁵ Fala uwe, kwa sababu ya ugumu wa moyo wako pamoja na ubishi, kwankurongeza nyongo ikupate uwe

mwanyewe suku yakwisuka nyongo, na suku yakolotiwa hukumu ya haki ya Mwenyezimungu.

⁶ Iye mwenyé kunludisira kila mmoja kwa kitendo caatendire: ⁷ upande mmoja, wasakúla utukufu, inshima, na uzima julu ya kutenda vinu vyema-vyema kwa kuvumirira, Mwenyezimungu awapa mainsha a milele. ⁸ Upande mwengine wafitíni na awafulata ukweli, wafuláta kukosa haki, Mwenyezimungu akimiyana nawo na nyongo pakulu. ⁹ Zije tabu na shida kwa kila mwanadamu aténda ubaya, mwanzo wa Mayahudi na novyo Sawari-Mayahudi, ¹⁰ ila uje utukufu, inshima, pamoja na usalama kwa kila mwanadamu aténda meema, mwanzo wa Mayahudi na novyo Sawari-Mayahudi. ¹¹ Kamana akupo kusiyana ka wanu mbere ya Mwenyezimungu. ¹² Wakorire dambi sawana shariya, newo novyo sawana mpaka wa shariya wapoteya. Ila wakorire dambi wari na shariya, shariya noyo iwahukumu.

Walamuriwa hukumu Mayahudi

¹³ Kamana sikuwa wasikíra shariya kuwa ndi makamilifu mbere ya Mwenyezimungu ila ware waja kwakikishiwa ndi waténda vyaisaka shariya. ¹⁴ Kamana wanu Sawari-Mayahudi sawana shariya, wakitenda vyaisaka shariya kwa kipongorero, ingawa awana shariya, wakolota kuwa wakwijiwa wanyewe shariya ya cema na kibaya. ¹⁵ Ewo wakolota kuwa shuruti ya shariya yandikiwa mmyoyo yawo. Fahamu zawo pamoja na ankili zawo zilavya ushahidi. Wakati mwengine ziwalaumu, wakati mwengine

ziwengirira, suku ya Kiyama. ¹⁶ Suku-yo, kwa kufulata utuba wangu, Mwenyezimungu julu ya Almasihi Insa alamula siiri za wanu.

¹⁷ Ona, uwe uritula kuwa Yahudi, utejemera shariya, na uridāi kuwa munu maalumu mbere ya Mwenyezimungu. ¹⁸ Ukwamba kuwa ukwi-jiwa vyaasaka iye, na vikwajibu vinu bora vyau-fundiwe kati ya shariya. ¹⁹ Ukuwa na uhakika kuwa uwakorera nkongojo vipofu, na kuwa nuru ka wanu wenenda pakisi, ²⁰ uwalongoza wenye kutikina, kuwa mwanlimu wa wanemba, na kuwa nazo namuna za wijiwifu na ukweli nkati ya shariya. ²¹ Uwe uwafunda wanu wengine, kutowa kurifunda mwaneyewe sababuni? Uwe ukwereza kuwa munu aajuzi kwiwa, uwe wi-waja? ²² Ukwamba munu asizinge, sambu, uwe uzingaja? Ukwamba kuwa ayukwajibu milungu ya ulongo, sambu, upitaja ukiiwa mmanyumba a dini? ²³ Uwe úridāi kwijiwa shariya, fala aufu-lata noyo shariya-yo, kwankunkejeli Mwenyez-imungu, sinovyoy? ²⁴ Kamana Mandiko akwamba javi:

“Zina ra Mwenyezimungu riwankukejeliwa na wanu Sawari-Mayahudi kwa sababu zenu umwe.”

²⁵ Kusema kweli, itani yanawo faida ukitimiza shariya. Fala ikiwa kuwa nvunji wa shariya, ukuwa kamba sawingire itani. ²⁶ Ikiwa wanu sawingire itani ndi wafuláta shariya, awaturiwa nowo kamba wanu wengire itani? ²⁷ Ntamana wanu sawingire itani watimíza shariya, ewo wakulaumu kwa kuwa kwanawo shariya yak-wandikiwa yawenye na kwingira itani, fala au-

fulata shariya. ²⁸ Kamana iye siyo Yahudi wa vitendo vya panja tu basi. Itani siku, ila kitendo ca panja ca mmwiri tu basi. ²⁹ Fala iye Yahudi* nkati ya roho yake, na itani ndi yengiziwe mmoyo julu ya Roho wa Mwenyezimungu, siyo julu ya shariya yakwandikiwa. Iye swifa zake sizo za wanadamu ila za Mwenyezimungu.

3

¹ Epa, faida yakuwa Yahudi ndi yepi? Au nkati ya itani, cipatikana kinani? ² Aye, ziwapo faida nyingi. Faida ya kwanza ndi kuwa Mayahudi wagabiziwa usemi wa Mwenyezimungu mwaneyewe. ³ Iwaja? Mayahudi wamojawapo wakitowa kwamini, kutowa kauli kwawo, Mwenyezimungu afuja kauli yake? ⁴ Isiwe javyo, ila ingawa kila mwanadamu nlongo, fala Mwenyezimungu ndi mwenyé ukweli. Kamana mMandiko* vyandikiwa javi:

“Wakikishiwe nkati ya usemi wako, ushinde pauja kulamuriwa.”

⁵ Fala ikiwa kutowa kukamilika kwetu kukolota ukamilifu wa Mwenyezimungu, tambani tena? Tikwamba Mwenyezimungu sikamilifu paatihukumu na nyongo yake? (Nisowera kamba vyawasowera wanadamu.) ⁶ Kusema kweli, sivyo! Ikiwa javyo, Mwenyezimungu ulumwengu-wu alamulaja? ⁷ Fala ikiwa ulongo wangu ukolota pakulu ukweli wake ipate iye

---

* **2:29** “Yahudi” epa mana ake “swifa”. * **3:4** Ona Zaburi 51:4.

atukuziwe pakulu, nihukumiriwani kamba mmadambi? ⁸ Mbana atamba (kamba wanu wengine vyawabuni kuwa tikwamba): “Titende vitendo vibaya ipate vije vitendo vyema, sinovyoy?” Kuhukumiwa kwawo ka haki.

Walamuriwa hukumu wanu piya

⁹ Kinani tena? Itakuwa ofwe Mayahudi tiwa bora pakulu koliko wengine? Anta! Tibainisha futi kuwa wanu piya, Mayahudi pamoja na Sawari-Mayahudi, wamilikiwa na dambi.

¹⁰ Mandiko Matakatifu† akwamba:

“Aapo munu kamilifu, anta mmoja.

¹¹ Aapo anta munu mmoja wakwereriwa sana.

Aapo munu antaja Mwenyezimungu.

¹² Piya wanu wanloza minyongo, waridanganya awafāi kinu.

Aapo atenda meema, aapo anta mmoja.

¹³ Paulo pawo pawa kamba kaburi ra kuwa wanzu.‡

Kwa malulimi awo walongopa.

Mivumbu yawo ilawa sumu ya nyoka wakofya.§

¹⁴ Viwejala pakanywa pawo lana na usowezi wa kuwawa.*

¹⁵ Maulu awo akwenenda upesi kusuja damu.†

¹⁶ Menenzi awo auwaribifu na ausikini.

¹⁷ Awejiwa njira ya usalama.‡

¹⁸ Mmaso mwawo awamopa Mwenyezimungu anta aba.§”

---

† **3:10** Ona Zaburi 14:1-3. ‡ **3:13** Ona Zaburi 5:9. § **3:13** Ona Zaburi 140:3. * **3:14** Ona Zaburi 10:7. † **3:15** Ona Izaya 59:7.

‡ **3:17** Ona Izaya 59:8. § **3:18** Ona Zaburi 36:1.

¹⁹ Sambi, tukwijiwa kuwa piya vyaisema shariya wakwambiriwa ware wenendera shariya ipate kanywa zawo zinyamare, na piya wanu mulumwengu-mu wajuzi kunjibu Mwenyezimungu. ²⁰ Kamana kwa vitendo vya shariya aapo munu anta mmoja aja kwakikishiwa mbere ya Mwenyezimungu. Kamana shariya ndi intenza munu kwijiwa kuwa kanawo madambi.

Almasihi atwala hukumu zetu

²¹ Fala sambi, ukamilifu wa Mwenyezimungu* ubainisha namuna nyengine sairi ya kifulata shariya (ingawa shariya pamoja na mandiko a minabii vilavya ushahidi kuhusu ukamilifu-wo).

²² Ukamilifu wa Mwenyezimungu uwa julu ya kauli ya Insa Almasihi, kwa piya wenye kumwamini. Kati ya wanu akupo kusiyana, ²³ konta wanu piya wakola dambi na uwapunguka utukufu wa Mwenyezimungu.

²⁴ Wanu piya wakikishiwa kwa rehema yake bila maripo, julu ya komboriwa na Insa Almasihi.

²⁵ Mwenyezimungu wantondore kuwa awe kafara yakupatanisa julu ya damu yake ka ware wenye kuntumaini, iwa ipate olote ukamilifu wake. Mida, kwa sababu ya imani yake, iye akitowa kuhukumu madambi a munu akorire.

²⁶ Epa sambi, Mwenyezimungu kantondola Insa kuwa kafara yakupatanisa ipate wakati-wu olote ukamilifu wake, kuwa iye ndi mwenyé shariya na wakumwakikisha ire antumaini Insa.

²⁷ Kwa javyo, tiridāi sababuni? Kuridāi akupo. Kwa shariyani? Kwa shariya ya vitendo? Anta,

---

* **3:21** Ukamilifu wa Mwenyezimungu ndi namuna yake yakulamula haki.

kwa sababu ya kwamini. ²⁸ Konta tijiwa kuwa munu ápatana na Mwenyezimungu julu ya kumwamini Insa, siyo julu ya kutimiza shariya. ²⁹ Mwenyezimungu Nlungu wa Mayahudi tu basi? Níkamba Nlungu wa wanu Sawari-Mayahudi novyo? Ndi kweli, wawo na Sawari-Mayahudi newo novyo! ³⁰ Kamana Nlungu ndi mmoja, na iye antenza munu kupatana naye julu ya kumwamini, awe Yahudi au Saari-Yahudi. ³¹ Kwa javyo tifuja shariya kwa sababu ya kwamini? Kusema kweli, anta! Ila na shariya, neyo tukwakikisha.

4

Nfano wa kwamini wa Iburahima

¹ Kwa javyo, kuhusu Iburahima, wawa wa mataifa etu kibinadamu, iye kapata kinani? ² Kamana ikiwa kakikishiwa julu ya vitendo vyake, kanawo haki ya kuridāi, ila aawa nawo haki-yo mbere ya Mwenyezimungu! ³ Kamana Mandiko akwamba javi:

“Iburahima kamwamini Mwenyezimungu, ntamana Mwenyezimungu kamwisabu kuwa kamilifu.”

⁴ Sambu, nshahara waapokera nkolakazi siyo zawadi ila deni. ⁵ Na munu saatumaini kazi yaatenda ila antumaini ire amwakikisha mbaya, kwamini kwake ndi kunteza iye awe kamilifu. ⁶ Kwa namuna moja noyo, Daudi kuhusu heri ya munu wakuwa Mwenyezimungu ankubali kuwa

kamilifu bila kwisabu vitendo vyaatendire,*
kaamba:

⁷ “Heri wenye kuswamiiwa makosa awo,
ware wafutiwe madambi awo!

⁸ Aye, heri munu wakuwa Mwenye aaisabu dambi
zake!”

⁹ Sambi, noyi heri-yi itakuwa ya wenye
kwingira itani tu basi, au na ya wanu sawengire
newo novyo? Kamana tikwamba kuwa
Ibrahimia kesabiwa kuwa kamilifu kwa sababu
ya kwamini kwake. ¹⁰ Kesabiwa rini? Iwa esire
kutaiwa itani, au saanamba? Iwa saanamba,
ila saanataiwa itani! ¹¹ Kusema kweli, iye
kapokerera alama ya itani, iwe kipaji cakuwa
mwenyé haki kwa sababu ya kwamini kwake,
na evyo vikuna saanataiwa itani. Vikuna javyo,
ipate awe wawa wa wanu piya wamwamini
Mwenyezimungu sawengire itani, na ware
wesabiwe kuwa makamilifu. ¹² Na iye ndi wawa
wa ware wengire itani, fala siwengire itani tu basi
ila newo novyo wari kulondoza kwamini ka babu
yetu Ibrahimia kábula saanataiwa itani.

¹³ Kamana aiwere kwa kifulata shariya kuwa
ndi citenzire Ibrahimia pamoja na ujukulu
wake kupokerera tamaa ya kuwa akúja kuriti
ulumwengu-wu, ila kwa sababu ákiwa mwenyé
haki julu ya kwamini kwake. ¹⁴ Kwa kuwa, ikiwa
wafulati shariya ndi wariti, basi kwamini akufāi
na tamaa ifujika. ¹⁵ Kamana shariya ikuja na
nyongo, fala mahala saipo shariya, kukosa akupo.

---

* **4:6** Ona Zaburi 32:1-2.

¹⁶ Ndi ntamana, tamaa ikuja julu ya kwamini ipate iwe julu ya rehema, na kuhusu tamaa-yo, piya ujukulu wa Iburahima wawe na uhakika. Siware wafulata shariya basi, fala na wari na kwamini ka Iburahima, wawa yetu piya-fwe.

¹⁷ Kamba vyavyandikiwe:

“Omi nukutula kuwa wawa wa kabila nyingi.”

Iburahima kantumaini Mwenyezimungu, ire awápa mainsha wafwi, na mwenyé kumba savikiwepo. ¹⁸ Ingawa upande wa kibinadamu aikiwepo tamaa, novyo-sivyo katumaini na tamaa kuwa álawirira kuwa wawa wa kabila nyingi zawenye, kamba vyaisemiwe†: “Ujukulu wako ukuja kuwa mwingi.” ¹⁹ Iburahima aasokeziwe nkati ya kwamini kwake, ingawa akirinang'aniza mwiri wake wísa (kwa kuwa hirimu yake íkiwa kiyasi ca myaka miya), na tumbo ra Sara rífunga. ²⁰ Novyo-sivyo, iye aasire niya ya kutumaini tamaa ya Mwenyezimungu ila karimbisiwa na kwamini kwake kuno akinsifu Mwenyezimungu, ²¹ konta ákiwa na hakika piya kuwa Mwenyezimungu tamaa yaalavire, ákiwa nawo uwezo wakutimiza novyo. ²² Ntamana, Iburahima “kesabiwa kuwa kamilifu”. ²³ Usemi ukwamba “kesabiwa kuwa kamilifu”, aamwamba iye tu basi, ²⁴ ila wandikiwa novyo kwa faida yetu ofwe, tija kwisabiwa kuwa wenye ukamilifu kamana tintumaini ire anfufure Insa ka wafwi, Mwenye wetu. ²⁵ Insa-yu aperekiwe kufwa kwa sababu ya madambi etu, na afufuriwe ipate takikishiwe.

---

† **4:18** Ona Mwanzo 15:5.

5

Salama julu ya kuntumaini Mwenyezimungu

¹ Kwa kuwa takikishiwa julu ya kwamini kwetu, tanawo salama na Mwenyezimungu julu ya Mwenye wetu, Insa Almasihi. ² Julu ya kuntumaini Insa, tanawo uwezo wakupata rehema yatiri nawo-yi. Kusema kweli, tifurahi kwa kuwa tirindira kuwona utukufu wa Mwenyezimungu.

³ Visitoshe, tifurahi novyo pazitipata tabu, konta tukwijiwa kuwa tabu zitifunda kuhitamili.

⁴ Ikisa tena, kuhitamili kutitaya namuna yakusakikana, na namuna yakusakikana ititaya tamaa. ⁵ Na eyi tamaa-yi aititenza aibu, konta pendo ra Mwenyezimungu rijala mmyoyo mwetu julu ya Roho Takatifu watipewe ofwe.

⁶ Kamana ingawa tiveya, paufikire wakati wake, Almasihi kafwa kwa ajili ya makafiri.

⁷ Kusema kweli, munu kufwa kwa ajili ya mwenyé ukamilifu, virigariga pakulu. Dalili, munu ákidiri kufwa kwa ajili ya ntenda-mema.

⁸ Fala Mwenyezimungu kolota pendo rake kwetu ofwe, kamana Almasihi kafwa kwa ajili yetu ofwe patikiwa wamadambi. ⁹ Ntamana, kwa kuwa takikishiwa na Mwenyezimungu julu ya damu ya Almasihi, kuzidi pakulu iye akuja kutivusha nkati ya nyongo ya Mwenyezimungu. ¹⁰ Kamana, kwa kuwa tipatanisiwa naye julu ya kifo ca Almasihi patikiwa maaduwi wake, vizidi futi patipatanisiwe-pa, tikuja kuvushiwa julu ya mainsha ake. ¹¹ Visitoshe, tifurahi novyo ka

Mwenyezimungu julu ya Insa Almasihi, Mwenye wetu, konta julu yake, tipatanisiwa.

Adamu na Almasihi

¹² Kwa javyo, julu ya munu mmoja ingira dambi mulumwengu-mu, na kwa javyo cingira kifo novyo. Ikisa kifo ciwapata wanu piya, konta piya wakola dambi. ¹³ Kusema kweli, sainamba kuwepo shariya, dambi ikiwapo mulumwengu-mu. Fala, kwa kuwa aiwepo shariya, dambi-yo aikiwalangiwa. ¹⁴ Novyo-sivyo, kifo cîtawala wanu piya tangu wakati wa Adamu mpaka wakati wa Musa, anta na ware sawakorire dambi kamba vyaatupire kauli Adamu. Adamu nfano wa namuna mmojawapo wa munu akirindiriwa kuja*.

¹⁵ Fala kitendo ca neema ca Insa aciri kamba ukosa wa Adamu. Kamana kwa kukosa munu mmoja† wafwa wanu wengi. Fala kwa rehema ya Mwenyezimungu na ya munu mmoja Insa Almasihi yolotiwe julu ya meema yake, wengezeka wanu wengi wakujanliiwa. ¹⁶ Novyo, kuwapo kusiyana kuwonekana nkati ya neema na dambi ya munu mmoja. Konta kulaumiwa kifulata ukosa mmoja ujire na hukumu, fala neema yesusiriwe munu ifuláta makosa mengi ajire na uhakika. ¹⁷ Kamana, ikiwa kukosa ka munu mmoja, kifo citawala kwa sababu ya noyo munu-yo, kuzidi pakulu ware wapokerere rehema pakulu-pakulu na neema ya uhakika, ewo

---

* **5:14** “Munu akirindiriwa kuja” ndi Almasihi. † **5:15** “Munu mmoja” ndi Adamu.

wakuja kutawala nkati ya mainsha julu ya munu mmoja, noyo Insa Almasihi-yo.

¹⁸ Sambu, kamba ukosa wa munu mmoja vyaujire na hukumu ka wanu piya, ndi sawa-sawa novyo kitendo kimoja ca kukamilika cikuja na uhakika pamoja na mainsha ka wanu piya.

¹⁹ Kamana, kamba ubishi wa munu mmoja vyawatwiriwe wengi kuwa wenye ukosa, ndi sawa-sawa novyo kwa kusikiriza ka munu mmoja, wengi wakuja kutwiriwa kuwa wenye ukamilifu. ²⁰ Shariya ija ipate yolote sana-sana ukosa wa kutupa shariya. Fala paizidire dambi, izidi kwijala rehema, ²¹ ipate, kamba vyaitaware dambi nkati ya kifo, na rehema novyo itaware, itipe ukamilifu mbere ya Mwenyezimungu, tipate mainsha a milele julu ya Insa Almasihi, Mwenye wetu.

6

Mwinsho wa uwezo wa dambi

¹ Sambu, tambe mwaja? Tibaki tikiinshi nkati ya dambi, ipate rehema yongezeke? ² Anta! Ofwe tifwire dambi, tizidija kuinshi na dambi tena?

³ Au mutikina kuwa piya-fwe toziwa tilungane na Insa Almasihi, toziwa tilungane novyo na kifo cake? ⁴ Kamana tizikiwa pamoja naye julu ya kutoza nkifo cake ipate, kamba vyafufuriwe Almasihi nkifo julu ya utukufu wa Baba, na ofwe novyo tiinshi kwa namuna nyipya.

⁵ Konta ikiwa tilungana naye nkati ya kifo cake, ndi sawa-sawa novyo nkati ya kufufuriwa kwake, nofwe tifufuriwa. ⁶ Tijiwe javi, kuwa umunu wetu watikiwa mida ugomezeriwa pansalaba pamoja

neye ipate ufujike mwiri wetu wa dambi, tisiwe tena watwana wa dambi. ⁷ Kamana mmojawapo afwire onse namuna-yo, komboriwa nkati ya uwezo wa dambi. ⁸ Na ikiwa tifwa na Almasihi, tukwamini kuwa novyo tiinshi naye. ⁹ Tukwijiwa kuwa Almasihi kafufuriwa nkifo, ntamana aafwa tena, kifo acinkidiri tena. ¹⁰ Paafwire, kafwa kwa sababu ya dambi, ntamana uwezo wa dambi ushindiwa kwa milele. Na sambi, nkati ya uhai wake, kankuinshi vyavimwajibu Mwenyezimungu. ¹¹ Kwa javyo, nnomwe novyo ritureni wanyewe kamba mufwire, uwezo wa dambi ushindiwe, fala kwa kuwa mulungana na Almasihi Insa, mwankuinshi vyavimwajibu Mwenyezimungu.

¹² Kwa javyo, musase dambi kutawala mwiri wenu kusikiriza wájibu wenu wa vitendo vibaya. ¹³ Musipereke vifingo vya mwiri wenu kudambi, kutenda vinu savina shariya. Ila, riperekeni umwe ka Mwenyezimungu kamba wanu wakulawa nkifo ipate muinshi ka ukweli. Riperekeni vifingo vya mwiri wenu kuwa combo ca kutenda shariya ka Mwenyezimungu. ¹⁴ Kamana dambi aikukidirini, konta amutawariwa na shariya, muinshi julu ya rehema ya Mwenyezimungu.

Uhuru wakuntumika Mwenyezimungu

¹⁵ Mana ake kinani? Tikore dambi kwa kuwa atiri sini yakumilikiwa na shariya ila timilikiwa na rehema? Anta! ¹⁶ Amwijiwa kuwa mukiripereka ka munu kuntumika na mukinsikiriza kamba watwana, muwa watwana wamuntumika mukinsikiriza noyo? Anta iwe musikiriza dambi mwinsho íja na kifo, anta iwe

munsikiriza Mwenyezimungu, mwinsho ája na uhakika. ¹⁷ Fala shukuruni ka Mwenyezimungu! Ingawa mida múkiwa watwana wa dambi, fala sambi musikiriza kwa myoyo yenu ngano zamugabiziwe. ¹⁸ Basi, momboriwa mmakono mwa dambi, mulawirira kuwa watwana wa njira ya uhakika. ¹⁹ Omi nisowera kwa kutumira nfano wa kibinadamu konta ankili zenu aba. Umwe mida mupereka vifingo vyenu kuwa watwana wa ucafu na udainfu pakulu. Epa sambi, riperekeni vifingo vyenu viwe watwana wa njira ya haki ipate muwe watakatifu.

²⁰ Pamúkiwa watwana wa dambi, múkiwa na uhuru amukifulata njira ya haki. ²¹ Faidani yamupatire nowo wakati-wo? Mukitenda vitendo vya-muriwoneru haya kutenda sambi-pa, na mwinsho yawo novyo vitendo-vyo ndi kifo! ²² Fala sambi, kwa kuwa momboriwa nkati ya uwezo wa dambi, mulawirira kuwa watwana wa Mwenyezimungu, mupata faida yenu ya kuwa watakatifu, na mwinsho ndi mainsha a milele. ²³ Konta nshahara wa dambi ndi kifo, fala kitendo ca neema ya Mwenyezimungu ndi mainsha a milele julu ya Almasihi Insa, Mwenye wetu.

7

Amuwa tena wafungwa wa shariya

¹ Niwasowerera wejiwa shariya. Mutikina wanduzangu, kuwa shariya yanawo uwezo julu ya munu ari hai tu basi? ² Kwa nfano, mwanamuka wakulombiwa, alungana naye nlumake nkati ya shariya. Fala ikiwa nlume-yo kafwa, mwanamuka akuwa na uhuru wa noyi shariya ya

ndowa-yi. ³ Ndi ntamana, akilombiwa na nlume mwengine nlumake ari hai, iye akwitiwa nzinzi. Fala nlumake akifwa, iye akuwa na uhuru nkati ya shariya, na akilombiwa na nlume mwengine, aawa nzinzi.

⁴ Basi, wanduzangu, paufwire mwiri wa Almasihi, nomwe novyo mufwira shariya, ipate muwe wa mwengine, ire afufuriwe nkifo, muntendere Mwenyezimungu vitendo vyema.

⁵ Kamana patikiwa na hali ya kibinadamu, shariya ikisalamula wájibu mbaya mmwiri mwetu ipate tikore dambi, na mwinsho yawo ndi kifo.

⁶ Fala sambu tomboriwa nkati ya shariya konta tifwira cire citifungire, ipate titumike sairi kwa namuna ya mida ya shariya yandikiwe, ila kwa namuna nyipya ya Roho.

Shariyaya Mwenyezimungu ifafanula madambi etu

⁷ Sambu, tikwamba kinani? Shariya ndi dambi? Anta, sivyo-javyo! Kusema kweli, singari kwijiwa dambi sairi julu ya shariya. Singari kwijiwa ku-pererereza saisemire shariya kuwa: “Usipererereze”.

⁸ Fala dambi itwala nafasi julu ya ámuri-yo inisalamurira kila namuna yakupererereza. Kamana, inatowa kuwepo shariya, dambi aingari kuwa na uwezo.

⁹ Wakati-wo omi nikiinshingi bila shariya, fala panijiwe ámuri, dambi yanza kuwepo julu yangu omi, nomi nikifwa.

¹⁰ Basi ámuri ikijuzi kuja nawo mainsha kwangu, falakini inijisira kifo.

¹¹ Kamana dambi itumira nafasi julu ya ámuri-yo initesa, basi ámuri-yo inulaya. ¹² Kwa javyo, shariya kinu takatifu, na ámuri kinu takatifu, kamilifu, na cema.

¹³ Basi, kinu cema cinisalamurira kifo? Kusema kweli, sivyo! Ila dambi itumira kinu cema kunisalamurira kifo, ipate dambi iwoneke sana-sana kuwa dambi, na julu ya ámuri izidi kuwa mbaya pakulu.

Vita na dambi

¹⁴ Tikwijiwa kuwa shariya ndi ya Roho, fala omi niwa kibinadamu, epa niuzanyiwa niwa ntwana wa kutumikira dambi. ¹⁵ Kamana vyanitenda sereriwa: vitendo vyanisaka kutenda, sitenda, na vitendo vyakunikima, novyo ndi vyanitenda. ¹⁶ Canitowa kusaka kutenda, nítenda, ntamana omi nikwitikizira kuwa shariya ngema. ¹⁷ Fala sambi, sumi mwaneyewe niri kutenda ila dambi iri nkati yangu. ¹⁸ Nukwijiwa kuwa hapana kinu cema cisaka kuwa conse kati ya hali ya kibi-nadamu. Kweli, nanawo wájibu wakutenda cema, fala wájibu-wo sitenda. ¹⁹ Konta meema anisaka kutenda sitenda, fala ubaya sanisaka kutenda, nankuzidi kutenda. ²⁰ Basi, omi nikitenda kinu sanisakula kutenda, mana ake ndi kuwa sumi nitenda, ila dambi iri nkati yangu ndi itenda.

²¹ Kwa javyo, nankuwona kuwa ndi kamba shariya: panisakula kutenda meema, kitendo kibaya ciwa mbere yangu. ²² Kamana inajibu shariya ya Mwenyezimungu nkati ya mmoyo mwangu, ²³ fala nankuwona uwezo wa shariya nyengine iri nvifingo vyangu. Ewo uwezo-wo ubishana na shariya ya ankili zangu, initenza kuwa nfungwa wa uwezo wa dambi iri nvifingo vyangu. ²⁴ Mama! Omi ndi mununi wakuwa na uzuni-mi! Nani anivusha nkati ya ewu

mwiri unipereka kukifo-wu? ²⁵ He! Ninshukuru Mwenyezimungu kwa sababu ya Insa Almasihi, Mwenye wetu.

Basi nomimi, upande mmoja kwa ankili zangu, nitumika uwezo wa shariya ya Mwenyezimungu. Kwa upande mwengine, kwa mwiri wangu, nitumika uwezo wa dambi.

8

Mainsha a kunfulata Roho wa Mwenyezimungu

¹ Kwa javyo, hapana hukumu ka wanu walungane na Almasihi Insa. ² Kamana uwezo wa shariya ya Roho wa mainsha nkati ya Almasihi Insa ukombola nkati ya uwezo* wa dambi na wa kifo. ³ Kinu cakurigariga pakulu upande wa shariya kwa sababu ya kuveya ka hali ya kibinadamu, kinu-co Mwenyezimungu katenda pampereke Mwanawe mwanayewe, na mwiri wakulandana na wa binadamu wa madambi†. Na kuhusu dambi, Mwenyezimungu kahukumu dambi ya binadamu, ⁴ ipate shuruti kamili ya shariya itimiziwe kwetu ofwe, ofwe atifulata wájibu mbaya watipongoreriwe fala tinfulata Roho wa Mwenyezimungu. ⁵ Kamana ware waínshi na wájibu wa kibinadamu‡ washugulikira vitendo vya kibinadamu, fala waínshi na Roho washugulikira vinu vyakumwajibu Roho wa Mwenyezimungu. ⁶ Namuna zakuwaza za kibinadamu kifo, ila kunshugulikira Roho

---

* **8:2** Kigeregu: “uwezo” weta “shariya”. † **8:3** Ila iye, Insa, aakosa. ‡ **8:5** Wájibu wa kibinadamu ndi wájibu mbaya wapereka munu mwiri wake au kifingo cake kutenda kitendo kimojawapo.

Takatifu ndi mainsha na usalama. ⁷ Kamana namuna zakuwaza za kibinadamu zibishana na Mwenyezimungu, konta azifulata shariya za Mwenyezimungu, kusema kweli azikidiri kifulata. ⁸ Wanu wari nkati ya hali ya kibinadamu awakidiri kutenda vyakumwajibu Mwenyezimungu.

⁹ Falakini umwe amuri nkati ya hali ya kibinadamu ila mwankulongoziwa na Roho wa Mwenyezimungu, ikiwa kweli-kwelini Roho wa Mwenyezimungu muwa naye mmyoyo mwenu. Mmojawapo ikiwa aana Roho wa Almasihi mmoyo mwake, siyo wake iye. ¹⁰ Ila ikiwa Almasihi kawa mmyoyo mwenu, ingawa mwiri wenu ufwa kwa sababu ya dambi, fala Roho wa Mwenyezimungu akupani mainsha kwa kuwa mwakikishiwa. ¹¹ Ikiwa Roho wa Mwenyezimungu anfufure Insa ka wafwi kawa mmyoyo mwenu, noyo akuja kukupani mainsha mwiri wenu wakufwa, julu ya Roho yake iripo mmyoyo mwenu.

¹² Basi, wanduzangu, ofwe tidāiwa, fala sikibinadamu, tisiinshi kibinadamu. ¹³ Kamana ikiwa muinshi kibinadamu, mwinsho wenu mukufwa. Fala ikiwa mukulaya vitendo vya kimwiri, julu ya uwezo wa Roho Takatifu, mukuja kuinshi. ¹⁴ Kamana piya walongóziwa na Roho wa Mwenyezimungu, ewo wana wa Mwenyezimungu. ¹⁵ Kamana amupokerere roho yakukutenzani kuwa watwana muludire kutetema kamba mida, ila mumpokerera Roho Takatifu akutendani kuwa wana wa Mwenyezimungu, ntamana titamuka kwita

“Abba, Baba”. ¹⁶ Kusema kweli, Roho Takatifu mwaneyewe alavya ushahidi pamoja na roho zetu kuwa tiwa wana wa Mwenyezimungu. ¹⁷ Na kwa kuwa tiwa wanawe, tanawo novyo haki ya kuriti: upande mmoja, tanawo haki kuriti ka Mwenyezimungu. Upande mwengine, tanawo haki ya kuriti pamoja na Almasihi, kamana tikitabika naye, tukuja kutukuziwa novyo pamoja naye.

Tamaa ya furaha ya mbere

¹⁸ Basi sambi, niwalanga kuwa tabu zetu za ewu wakati-wu azijuzi kuringanisiwa na utukufu usaka kuja watija koloteriwa ofwe. ¹⁹ Kamana viyumbe piya wankurindira na hamu pakulu wakati wawaja kufafanuririwa wana wa Mwenyezimungu. ²⁰ Konta viyumbe piya vituriwe vyaufwabure, avitenda kinu kwa nafsi yawo ila kwa kusaka ka ire aturire. Iye katenda javyo kwa tamaa ²¹ yakuwa viyumbe vikuja komboriwa, visiwe tena vitwana vyakuvunda, viwe na uhuru nkati ya utukufu wa wana wa Mwenyezimungu. ²² Kamana tikwijiwa kuwa viyumbe piya viwankurama na viwankutabika na malwazo a kupongola mpaka sambi-pa. ²³ Na sivyo viyumbe basi. Ofwe wanyewe vyatiwa nawo Roho Takatifu kamba visumo vyakwanza, nofwe novyo wanyewe tankurama patiarindira na hamu pakulu tilawirire kuwa wanawe, mwiri wetu womboriwe nfululu. ²⁴ Kamana tivushiwa nkati ya kutumaini tamaa-yo. Ona, kinu cakuwoneka sico ca tamaa. Kinu ciri kuwoneka, munu awaja na tamaa? ²⁵ Falakini

kinu satiwona, eco ndi catiwa na tamaa, tirindira ka kuvumirira.

²⁶ Sawa-sawa novyo, patisokera Roho Takatifu atisaidiya. Kamana atinéjiwa vyatijuzi kutenda duwa, fala Roho Takatifu mwaneyewe átilebelela ka Mwenyezimungu kwa namuna saikidirika kwereza. ²⁷ Na ire atúnza ciri nkati ya roho piya§ akwijiwa caawaza Roho Takatifu, konta iye áwalebelela watakatifu kamba vyaasaka Mwenyezimungu.

²⁸ Ofwe tukwijiwa kuwa, ka wenye kumpenda Mwenyezimungu, piya vinu-vi vikwenendera kuwema ka ware wetiwe watimize mpango wake.

²⁹ Konta wawéjiwe tangu mwanzo iye kâwatondola wanlande Mwanawe ipate Mwanawe awe ntanzi kati ya wanduze wengi wawenye. ³⁰ Ware watondoriwe tangu mwanzo, Mwenyezimungu kaweta. Ware wawetire, iye kawakikisha, na ware wawakíkishe, iye kawawanyira utukufu wake.

Hapana cakukidiri kutitanusa nkati ya pendo ra Mwenyezimungu

³¹ Kwa javyo, tambani kuhusu vinu-vi? Ikiwa Mwenyezimungu kawa upande wetu, akidiri kutilumbata nani? ³² Mwenyezimungu aatituwire Mwanawe wawenye, ila kanlavya kuwa kafara kwa faida yetu ofwe piya. Kwa javyo, namunani vyaatowa kutipa neye novyo piya vinu?

³³ Ware watondoriwe na Mwenyezimungu, ari na haki yakuwawonerera makosa nani? Mwenyezimungu ndi mwenyé kumwakikisha

---

§ 8:27 “Ire atúnza ciri nkati ya roho piya” ndi Mwenyezimungu.

munu. ³⁴ Mwenyé kuhukumu nani? Almasihi Insa ndi afwire, visitoshe kafufuriwa ka wafwi, na iye kekala upande wa nkono nriri wa Mwenyezimungu, novyo iye ndi atilebelela. ³⁵ Atitanusa nani nkati ya pendo ra Almasihi? Kutabika, tafauti, kulumbatiwa, njala, diki, hatari au upanga? ³⁶ Anta! Kamba vyaandikiwe*:

“Kwa sababu zako uwe, tikulaiwa suku-zi piya, titaftiwa kamba makondoo vyawokisiwa kusinjiwa.”

³⁷ Fala nkati ya piya-vi, ofwe tiwazaidi washindi wakulu, julu ya ire atipendire ofwe. ³⁸ Kamana omi nanawo hakika kuwa wala kifo wala uhai, wala malaika wala wenye mamulaka, wala mashuguli yetu a rero wala a makeso, wala wenye uwezo, ³⁹ wala viripo julu au sini, wala kiyumbe cengine kimojawapo, acikidiri kutitanusa nkati ya pendo ra Mwenyezimungu, rolote julu ya Mwenye wetu, Insa Almasihi.

9

Utungu wa Mwenyezimungu

¹ Kwa kuwa nilungana na Almasihi, nisowera kweli, silongopa. Fahamu yangu julu ya Roho Takatifu ilavya ushahidi pamoja nomi. ² Nisowera kweli panisowera kuwa mmoyo mwangu unijala uzuni nkulu na kulwaziwa sakuna mwinsho. ³ Kamana vinilwaza mpaka vikinajibu nilaniwe ndaraja ra Almasihi kwa

---

* **8:36** Ona Zaburi 44:22.

ajili ya wanduzangu, ware wa kabila yetu moja,⁴ niwamba waIziraeli. Ewo waturiwa kuwa wana wa Mwenyezimungu, wawona utukufu wake, wapokerera miyadi yakupatana, wagabiziwa Taureti, wapewa nafasi ya kumwabudu, na wapokerera tamaa zake.⁵ Nkati yawo wákiwa wababu zawo, na mmoja wawo nkabila yawo ndi Almasihi, Nlungu ari julu ya mambo piya. Iye Almasihi asifiwe milele! Aamina.

⁶ Sambu, sikuwa usemi wa Mwenyezimungu ukosa. Kamana sikuwa piya ware wa Iziraeli kibinadamu, waIziraeli wakweli,⁷ wala sikuwa piya wa rikolo ra Iburahima ujukulu wake. Konta Mandiko akwamba: “Wajukuluwo zina rawo ndi riwalangiwa julu ya Izaki.”⁸ Kinu-ci mana ake ndi kuwa wana wapongoriwe kibinadamu siwo wana wa Mwenyezimungu ila wana wapongoriwe kamba vyaalavire tamaa ndi wawalangiwa kuwa ujukulu.⁹ Konta tamaa isema javi:

“Kwa muda wa mwaka mmoja nukuja,

na Sara ampongola mwana mmoja nlume.”

¹⁰ Visitoshe, Rebeka cinkuna kinu kimoja paawemite wanawe na nlume mmoja, Izaki baba wetu.¹¹ Anta wanawe sawanapongoriwa, wala sawanatenda cema wala kibaya, Mwenyezimungu kantondola mwana mmoja ipate vyaalangele Mwenyezimungu kuhusu kutondola kwake kwendeleye, siyo kwa vitendo fala awepo wakwita,¹² iye kambiriwa javi: “Mwana ntanzi akuja kuntumika wa mwinsho.”

¹³ Kamba vyavyandikiwe mMandiko: “Yankubu

nimpenda, Ezau nimwina*.”

14 Sambu tambe mwaja? Mwenyezimungu aana shariya? Anta siyo javyo! 15 Kamana kamwambira Musa javi†:

“Nintendera huruma waninsaka onse, nimmonera utungu anajibu onse.”

16 Kwa javyo, avikuna kamba vyatisaka au vyatitenda ila vikuna kwa uwezo wa mwenyé kutendera huruma, Mwenyezimungu tu basi.

17 Javi ndi vyaasowere Mwenyezimungu mMandiko Matakatifu, akimwambira nfalume wa Miswiri:

“Ndi noco canukuturire kuwa nfalume ipate julu ya uwe nolote uwezo wangu, na zina rangu rijiwikane ulumwengu nzima-wu piya.”

18 Kwa javyo, iye antendera huruma waansaka, na antula kuwa ngumu waansaka.

19 Umwe nanga munidairi javi: “Sababuni iye kuwapa wanu ukosa? Kamana akidiri kubishana na vyaasaka iye nani?” 20 Fala uwe binadamu, kuwa nani wakunsutumumu Mwenyezimungu? Kiyungu cakufiyangiwa cindairi afiyange kwamba: “Sababuni kunifyanga javi?” 21 Munu wakufiyanga, akitwala utope akifyanga nringi wapambari, na utope mmoja nowo akifyanga nringi mwengine wakutumiriwa pakaya, aana mamulaka a kutenda javyo? 22 Sikuwa Mwenyezimungu ásaka kolota kukimiwa kwake na kwijiwisa uwezo wake? Ntamana iye ketamili na imani pakulu miringi yejaze nyongo yake,

---

* 9:13 “Nimwina” epa mana ake “omi ninkatala”. † 9:15 Ona Kulawa 33:19.

yaatengeze kwaribiwa, ²³ ipate ejiwise novyo utajiri wa utukufu wake ka miringi yejaze huruma zake, yaatengeze mida kupokerera utukufu wake. ²⁴ Miringi-yo ndufwe titondoriwe na Mwenyezimungu. Atitondoriwe nkati ya Mayahudi tu basi, fala nkati ya Sawari-Mayahudi newo novyo. ²⁵ Kamba Mwenyezimungu vyaambire julu ya nabii Ozeya[‡], akamba javi: “Niweta wanu sawari wangu, wawe wanu wangu; niweta sawari wapendani wangu, wawe wapendani wangu.”

²⁶ Novyo:

“Na vikuja kukuna mahala pawâmbiriwe javi: ‘Umwe amuri umati wangu’, mahala-po ewo wakuja kwitiwa ‘wana wa Mwenyezimungu hai.’ ”

²⁷ Izaya nneye kankukuwa kuhusu Iziraeli, akwamba[§]:

“Ingawa ujukulu wa Iziraeli mwingi, kamba misanga ya mwani, fala aba javi ndi waja kuvushiwa.”

²⁸ Konta kulamula kwake muardhi, Mola aakawisa na atimiza nfululu. ²⁹ Kamba tangu mida vyaâsemire Izaya, akamba:

“Inawa Mola, Mwenyé Uwezo, aâtasire ujukulu* anta aba, nanga tiwa kamba Sodoma, nanga tilanda Gomora.”

Iziraeli na Habari Ngema

[‡] 9:25 Ona Ozeya 1:10. [§] 9:27 Ona Izaya 10:22-23. ^{*} 9:29 Kigeregu: “mbeyu”.

³⁰ Sambu, kuhusu novi vinu-vi, tikwamba kinani? Tikwamba kuwa Sawari-Mayahudi awakusakula ukamilifu, wakipata, fala vikuna julu ya kuntumaini Mwenyezimungu. ³¹ Upande mwengine, Mayahudi wakisakula ukamilifu julu ya kufulata shariya, fala awapatire. ³² Konta ya kinani? Konta namuna zawo azikiwa julu ya kwamini ila zikiwa julu ya vitendo vyawo. Wakwakula riwe rakukwakuriwa, ³³ kamba vyayandikiwe†:

“Ona, nankutula Ziyoni‡ riwe rawaja kukwakula, riwe risaka kuwagwisa.§

Mwenye kuntumaini iye, aaja kuriwonera haya.”

10

¹ Wanduzangu, vinajibu pakulu mmoyo mwangu na niwanlebelela ka Mwenyezimungu Mayahudi wavushiwe. ² Omi niwa shahidi kuhusu ewo kuwa wanawo hamu pakulu na Mwenyezimungu, fala noyo hamu-yo airi nkati ya kumwijiwa. ³ Kamana awejiwa ukamilifu ulawa ka Mwenyezimungu, ila wasakula kubainisha ukamilifu wawo wanyewe. Kwa javyo, awasaka kupokerera ukamilifu wakulawa ka Mwenyezimungu. ⁴ Kamana Almasihi ndi kusudi ya shariya, impa ukamilifu kila mwenye kumwamini.

Wanu piya wanawo nafasi ya kuvushiwa

---

† **9:33** Ona Izaya 8:14; 28:16. ‡ **9:33** “Ziyoni” mana ake “Yerusalemu”. § **9:33** “Riwe risaka kugwawisa” mana ake Mwenye Insa.

⁵ Musa kandika kuhusu ukamilifu ulawa julu ya kifulata shariya. Kaamba javi: “Mwenyé kifulata ámuri za shariya, áinshi julu yake.” ⁶ Fala ukamilifu julu ya kumwamini Mwenyezimungu ukwamba: “Usambe mmoyo mwako: ‘Asáka kukwera mbinguni nani?’ ” Kwamba javyo, Almasihi umwisusa. ⁷ “Wala: ‘Asáka kwisukira mahala ka wafwi nani?’ ” Konta eco Almasihi kunlamusa ka wafwi. ⁸ Musa kankwamba kinani? Iye akwamba javi:

“Usemi uwa karibu yako, nkanywa mwako na mmoyo mwako.”

(Mana ake ndi usemi watitangaza, kuwa tijuzi timwamini Mwenyezimungu.) ⁹ Kamana ukisowera na kanywa yako kuwa Insa ndi Mwenye, na ukamini mmoyo mwako kuwa Mwenyezimungu kanfufula nkifo, ukuja kuvushiwa. ¹⁰ Kamana mmoyo munu akamini, apata kwakikishiwa. Julu ya kusema na kanywa yake, apata kuvushiwa.

¹¹ Konta Mandiko akwamba javi:

“Munu asáka kuwa onse akimwamini Mwenyezimungu, aimpata aibu.”

¹² Akupo kusi yana nkati ya Mayahudi na Sawari-Mayahudi. Mwenye mmoja ndi Mwenye wa wanu piya, na iye ndi mwenyé utajiri ka piya wenye kunlebel. ¹³ Kamana “Munu asaka kuwa onse anléléla Mwenye akuja kuvushiwa.”

¹⁴ Fala wanu wanlebelaja sawanamba kumwamini? Na wamwaminija sawanasikira akitamburiwa? Na wasikiraja sawerepo munu wakuwereza Habari Ngema? ¹⁵ Na wanu wokaja kwereza sawaperekiwe? Kamba vyandikiwe Mandiko Matakatiifu:

“Namuna vyasitawire mauulu a ware wapita wakereza Habari Ngema.”

¹⁶ Fala siyo kuwa Mayahudi piya wafulata Habari Ngema. Kamana Izaya kasema javi:

“Mola, amíni habari zetu nani?”

¹⁷ Basi, kwamini kukuja na kusikira Habari Ngema, na kusikira Habari-yo ikuja nkati ya kwereza kuhusu Almasihi.

¹⁸ Fala nukwamba, Mayahudi piya awasikire? Kusema kweli, wasikira. Mandiko awenye akwamba*:

“Shauti zawo zenera ardhi piya, usemi wawo ufika mpaka mwinsho wa ulumwengu.”

¹⁹ Nukwamba, itakuwa wanu wa Iziraeli awereriwe? Aye, wereriwa. Cakwanza, julu ya Musa†, Mwenyezimungu kaamba javi:

“Omi nukushongani muwatendere wiyana wanu sawari wa taifa.

Julu ya taifa watikinifu, nukukimwisani.”

²⁰ Julu ya Izaya‡, Mwenyezimungu karikomarisana, kaamba javi:

“Nisinganiriwa na wanu sawakinisakula, nirolota ka wanu sawakinidairi.”

²¹ Fala ka Iziraeli, Mwenyezimungu kaamba javi:

“Suku daima-zi nikolosa makono angu kwawo ewo,

fala ewo awanisikiriza, wanikaidi.”

11

Mwenyezimungu awakatala waIziraeli piya

* **10:18** Ona Zaburi 19:4. † **10:19** Ona Kumbukumbu 32:21.

‡ **10:20** Ona Izaya 65:1.

¹ Sambu, omi nídairi: Mwenyezimungu wanu wake kawakatala? Anta! Omi mwanuwe niwa muIziraeli, ujukulu wa Iburahima, na wa rikolo ra Benjami. ² Mwenyezimungu aawakatara wanu wake wawatondore tangu mwanzo. Au amukumbukira vyaamba Mandiko Matakatifu kuhusu Aliyasi, namuna vyanlalamikira Mwenyezimungu kuhusu wanu wa Iziraeli? ³ Iye kaamba javi:

“Mola, ewo minabii wako wawolaya, maturalu ako a kafara wadangula. Ila wanasa omi tu basi yeka yangu, na wanisakula nomi novyo wanulaye.”

⁴ Mukumbukira majibu a Mwenyezimungu mbere yake? Akwamba:

“Niriturira omi mwanuwe wanu alufu saba sawankokorere Baal!”

⁵ Na wakati wa rero-wu ndi novyo, ribaki kundi ra wanu aba futi, watondoriwe kwa rehema ya Mwenyezimungu. ⁶ Kutondoriwa-ko kuwa julu ya rehema, aiwere kwa sababu ya vitendo vyawo wanu-wo. Kamana rehema yakupatikana julu ya vitendo siyo rehema.

⁷ Sambu tambe, mwaja? Cawakisakula Mayahudi, kinu-co awapatire. Ila wanu watondoriwe ndi wapatire. Wengine-wo wataiwa myoyo migumu. ⁸ Kamba vyaamba Mandiko*:

“Mwenyezimungu kawapa roho ya usingizi, maso sawona, na masikiro sasikira, mpaka rero-vi.”

⁹ Daudi neye novyo kasema javi†:

---

* **11:8** Ona Kumbukumbu 29:4. † **11:9** Ona Zaburi 69:22-23.

“Sherehe ya vyakurya vyawo iwe nambo na kiruzi,

cakuwakwakurisa awe ndi maripo awo.

¹⁰ Kuwenukare kumaso wasiwone,

iwatumbe miyongo yawo suku piya-zi.”

Kuvushiwa ka wanu Sawari-Mayahudi

¹¹ Kwa javyo, nídairi tena: Mayahudi wakkwaka, wagwe milele? Sivyo javyo! Ila kwa kuwa ewo wakosa, kuvushiwa kuja kwa ajili ya wanu Sawari-Mayahudi, kuwataye wivu Mayahudi. ¹² Basi, ikiwa ukosa wawo uwatenza wanu mulumwengu-mu kupata utajiri, na kupunguka kwawo ndi utajiri wa Sawari-Mayahudi, utajiri nkulu pakulu ulawirira Mayahudi pawasaka kuludira ka Mwenyezimungu!

¹³ Epa nankukwambirani umwe, Samuri-Mayahudi. Kwa kuwa omi niwa walii wa wanu Sawari-Mayahudi, nintukuza Mwenyezimungu kwa kazi yanipere. ¹⁴ Konta, kwa namuna mojawapo, nisaka niwashonge wanu wa kabila yangu wawe na wivu, niwavushe wamojawapo. ¹⁵ Kamana, ikiwa kutuwisiwa kwawo ndi sababu ya wanu wa mulumwengu-mu kupatana na Mwenyezimungu, vikuja kukuna mwaja wakikubaliwa? Ndi kamba kuludisiriwa uhai bandi ya kufwa, sinovyo? ¹⁶ Ikiwa mikate yakwanza kociwa takatifu, na ibakire neyo

takatifu. Na ikiwa nzipe wa muti takatifu, na vitambi nevyo takatifu.†

17 Ikiwa visinjiwa vitambi vimojawapo vya muti§, na uwe kitambi ca nzaituni wa nnundu cikilunganisiwa nawo, cisanganyika na mizipe ya nzaituni mwema, cipata unoni wake*, 18 basi usiridāi julu ya vitambi visinjiwe vire. Ukiridāi, kumbukira kuwa uwe siwitamili nzipe-wo, ila nzipe-wo ndi ukwitamili uwe. 19 Dalili ukwamba: “Visinjiwa vitambi ipate nilunganisiwe omi.” 20 Vyema, ila kumbukira kuwa vitambivyo visinjiwa kwa sababu yakutowa kumwamini Mwenyezimungu. Na uwe koloka kwa sababu ya kwamini. Usiwaze kuridāi, ila wopesiwe. 21 Kamana Mwenyezimungu, ikiwa aasire vitambi kaanuni, futi uwe, aatakukwasa.

22 Kwa javyo, tunza wema na ukali wa Mwenyezimungu: upande mmoja, iye nkali ka ware wagwire, upande mwengine, iye akutenda meema, ukizidi kuinshi nkati ya wema wake. Ukasa, nnowe novyo ukuja kusinjiwa.

23 Mayahudi novyo, wakiludira kumwamini Mwenyezimungu, ewo walunganisiwa. Kamana Mwenyezimungu kanawo uwezo wakuwaludisira kuwalunganisa. 24 Kamana uwe ndi kamba kitambi cakusinjiwa munzaituni

---

† 11:16 Mana ake: Kwa kuwa Ibrahima pamoja na wababu zetu wengine wākiwa wanu wa Mwenyezimungu, wana wawo newo novyo wakuja kuwa wa Mwenyezimungu. § 11:17 Mana ake: Mayahudi wamojawapo wakilaviwa. * 11:17 Mana ake: umwe mukuja kupokerera baraka zaalavire tamaa Mwenyezimungu akinlaizira Ibrahima pamoja na wanawe.

kaanuni wa nnundu, cilunganisiwe munzaituni wakuvyariwa ingawa sico kaanuni. Futi vitambi kaanuni vilunganisiwe munzaituni wawo wawenye?

Huruma ya Mwenyezimungu ka wanu piya

²⁵ Wanduzangu, vinajibu musitikine eyi siiri ya kweli-yi ipate musiwaze kuwa mwa wejiwifu pakulu. Eyi siiri-yi ndi kuwa Mayahudi wamojawapo myoyo yawo ilawirira kuwa migumu mpaka isabu ya wanu Sawari-Mayahudi Mwenyezimungu waapangire kuvushiwa, wavushiwe. ²⁶ Kwa javyo, piya Iziraeli ikuja kuvushiwa, kamba vyavyandikiwe†:

“Nvushi akuja kulawa Ziyoni‡,
akuja kulavya ubaya wa waIziraeli§.

²⁷ Na eyi ndi miyadi yaniwaturire ewo, panija kuwalavya madambi awo.”

²⁸ Upande mmoja, kuhusu Habari Ngema, ewo maaduwi wa Mwenyezimungu kwa faida yenu. Fala, kwa kuwa Mwenyezimungu kawatondola, ewo wapendiwa pakulu kwa sababu ya tamaa yawâpewe wababu zawo. ²⁹ Kamana Mwenyezimungu aapindula mawazo ake kuhusu wanu wawatondola na uwezo maalumu awajanliya. ³⁰ Mida umwe amukinsikirizanga Mwenyezimungu, fala sambipa moloteriwa huruma kwa sababu ya ubishi wawo. ³¹ Kwa namuna moja novyo, Mayahudi sambipa awansikiriza Mwenyezimungu ipate kwa sababu

---

† **11:26** Ona Izaya 27:9; 59:20-21. ‡ **11:26** “Ziyoni” mana ake “Yerusalemu”. § **11:26** Kigeregu: “Yankubu”.

ya huruma yamoloteriwe, newo novyo sambi-pa woloteriwe huruma. ³² Basi, kwa sababu ya ubishi wa wanu piya, Mwenyezimungu awatula kamba wafungwa ipate awolotere wanu piya huruma yake.

³³ He, namuna vyauri nkulu utajiri wa Mwenyezimungu! Na vyaziri nyingi fahamu zake na wijiwifu wake! Nani afafánula vyaalamula iye? Nani erériwa mipango yake? ³⁴ Kamba vyaasema Mandiko*:

“Nani ejiwa ankili za Mola?
Nani akidiri kunlanga iye?”

³⁵ Mununi ampere kinu Mwenyezimungu kwa kuwa ajuzi kuripiwa?”

³⁶ Konta piya vílawa kwake iye, julu yake iye, na kwa faida yake iye. Mwenyezimungu apewe utukufu wa milele! Aamina.

12

Mainsha a kuntumika Mwenyezimungu

¹ Kwa javyo, wanduzangu, kwa sababu ya huruma ya Mwenyezimungu, nukutafadalini mwiri wenu-wo mupereke nfululu ka Mwenyezimungu, uwe kafara hai na takatifu, kamba vyavimwajibu iye. Eyi ndi ibada yako ya kweli. ² Musiinshi vyawainshi wanu wa mulumwengu-mu, ila mwaseni Mwenyezimungu akupindureni ankili zenu muwe na mawazo mapya. Tendani javyo ipate mwijiwe vyaasaka Mwenyezimungu, vyema, vyakwajibisa, na vyakukamilika.

---

* **11:34** Ona Izaya 40:13.

³ Kamana, kwa sababu ya rehema yanipewe, nukulaizirani umwe kila mmoja: musiriwone pakulu kupunda camuri-co. Ila kila mmoja awaze kunyenyekeya mwaneyewe kwa namuna ya kwamini Mwenyezimungu vyaantongera kila mmoja. ⁴ Kamana kamba mwiri mmoja vyauri nawo vifingo vingi, fala vifingo-vyo piya avitenda kazi moja, ⁵ ndi sawa-sawa nofwe: tiwa wengi, fala kwa kuwa tilungana na Almasihi, tiwa mwiri mmoja, na kila mmoja kifingo ka mwenziwe. ⁶ Mwenyezimungu, julu ya rehema yake, katipa neema ya uwezo jisijisi. Apéwe uwezo wakubushuru, atende kwa kifulata kiyasi ca kwamini kwake. ⁷ Apéwe uwezo wakutumika, atumike. Ikiwa wakufunda, afunde. ⁸ Apéwe uwezo wakuwarimbisa myoyo wenziwe, basi awarimbise myoyo. Apéwe uwezo wakumera, amere asiwe na coyo. Apéwe uwezo wakuwalongoza wenziwe, awalongoze kwa juhudi. Apéwe uwezo wakuwolotera wanu huruma, atende kwa radi.

Shuruti za wenye kwamini

⁹ Kupenda kwenu kuwe ka kweli. Ubaya ukuki-meni, rimbisani kutenda meema. ¹⁰ Pandanani munu na mwenziwe kwa pendo ra unduyu, na mwinshimiyane kwa juhudi. ¹¹ Tenderani juhudi kazi, musiwe wafuko. Ntumikeni Mwenye kwa roho ya kukulunguzani. ¹² Nkati ya tamaa, fura-hini. Nkati ya tabu, vumirirani. Na nkati ya duwa, zidini kulebela. ¹³ Wasaidiyeni wenye kwamini. Na wayeni wapokererereni na jitiyadi.

14 Wanu wakulumbatani, nlebeleni Mwenyezimungu awabariki. Lebelani wajanliiwe, musiwalani. 15 Wenzenu wari kufurahi, furahini nawo. Wenzenu wari kurira, rirani nawo. 16 Munu na mwenziwe, mutafitiyane kwa namuna moja noyo. Musiriture ubora, ila pamulongoziwa murinyenyekeye. Musiriwone kuwa wejiwifu umwe wanyewe!

17 Musiripirirane na munu awa onse, ubaya ka ubaya. Tendani wanu vyawawona piya kuwa vyema. 18 Camukidiri umwe wanyewe, tenderani juhudi muinshi salama na wanu piya. 19 Wapendani wangu, musishupane watupu ila mwasireni nyongo Mwenyezimungu atende shariya.

Konta yandikiwa javi*:

“Omi ndi mwenyé maripo a ubaya.

Omi ndi nija kuripa, amba ndi Mola.”

20 Fala,

“Aduwi wako, ikinkola njala, mpe cakurya.

Ikinkola nyotwa, mpe maji.

Ukintenda javyo,

aduwi wako kuntula makala a moto patumela,

alama ya kuntenza aya.”†

21 Usishindiwe na ubaya, ila shinda ubaya na meema.

13

Kusikiriza mamulaka

1 Kila munu ariture kusikiriza mamulaka a mafalume, konta aangari kuwepo mamulaka

---

* **12:19** Ona Kumbukumbu 32:35. † **12:20** Ona Usowezi 25:21-22.

a ufalume bila Mwenyezimungu. Piya wenye mamulaka, iye ndi awaturire. ² Basi, wanu wakukatala mamulaka a ufalume wawankubishana na kauli ya Mwenyezimungu. Na ware wabishana naye, wakuja kuhukumiwa. ³ Kusema kweli, mafalume awawataya wofi waténda meema, ila wawataya wofi, waténda ubaya. Úkisaka usiwope wenye mamulaka? Basi, tenda meema, ukuja kusifiwa nawo. ⁴ Kamana mwenyé mamulaka antumikira Mwenyezimungu kwa wema wako uwe. Fala, ukitenda ubaya, ukuwa mofi, konta iye aakusukurira bakora* bure-bureni. Kamana iye ndi ntumisi wa Mwenyezimungu wakunshupa na wakunlavira nyongo aténda ubaya. ⁵ Ntamana, ibidi kuwasikiriza wenye mamulaka, siyo kwa kunyema nyongo ya Mwenyezimungu tu basi, fala novyo ipate fahamu zako zitengemane.

⁶ Kwa namuna moja novyo waripeni nsoko, konta ewo watumisi wa Mwenyezimungu, washugulikira kazi-yo suku daima. ⁷ Nripeni kila mmoja camujuzi kunripa: nripeni nsoko munu wamujuzi kunripa nsoko, mpeni ncango munu wamujuzi kumpa ncango, mopeni wamujuzi kumopa, na nsifuni ire wamujuzi kunsifu.

Kutimiza shariya julu ya kuwapenda wenzenu

⁸ Musiwiriwe anta kinu, sairi kupendana, konta ampénda munu mwengine, atimiza piya ámuri

---

* **13:4** Kigeregu: “upanga, alama ya kuulaya”.

ziri nkati ya shariya. ⁹ Kamana ámuri-zo zikwamba, “Usizinge”, “Usiulaye”, “Usiwe”, “Usiperereze”, na ámuri vyaziri piya, zijumulanisiwa kwa ámuri mmoja tu basi: “Mpende mwenziwo kamba vyauripenda uwe mwaneyewe.” ¹⁰ Munu ampénda mwenziwe aantenda ubaya. Kwa javyo, kuwa na pendo ndi kutimiza shariya.

¹¹ Visitoshe, mukijiwa enzi zatiri-zi, kuwa ufika futi wakati wakusisimuka. Kamana epa sambu kuvuka kwetu kuwa karibu pakulu koliko patanzire kunkubali Insa. ¹² Usiku wankupita, kuca kuwa karibu. Basi, tase vitendo vya kisi, ila tivare sulaha za panlangaza. ¹³ Tiinshi kwa namuna ngema kamba wanu wari kuinshi nsana juwa rikiwala. Musipite mmajambo a kurewiwa pakulu, wala musirewe. Musizinge, wala musitende kitendo kimojawapo ca ceje. Musumane, wala musiwatendere wiyana wenzenu. ¹⁴ Kwasa evyo, rikengereni na kuwapo ka Mwenye Insa Almasihi. Musisakure kurinafusi wájibu wenu mbaya wa kibinadamu.

14

Musiwalaumu wenzenu

¹ Sawana nguvu nkati ya kwamini, wapokerereni, wala musiwakaidi mawazo awo.

² Munu mmojawapo akwamini kuwa kanawo haki ya kurya kila namuna ya cakurya, fala wakwamini aba akurya unde na masamba tu basi. ³ Munu árya cakurya kimojawapo asikejeli cakurya saarya. Na saarya cakurya kimojawapo, asinlaumu munu wakurya piya

vinu, konta Mwenyezimungu kawapokerera nowo wanu-wo. ⁴ Uwe nani wakusaka kunlaumu ntumisi wa munu mwengine? Ntumisi-yo akuja koloka au kwinama mbere ya mwenye wake. Kweli, iye akuja koloka konta Mwenye Insa akidiri kumolosa. ⁵ Munu mmojawapo awaza kuwa iwapo suku bora pakulu koliko suku nyengine, fala munu mwengine atula kuwa suku piya sawa-sawa. Sikirizani, kila munu oloke na mawoni ake. ⁶ Atúla kuwa iwapo suku maalumu atenda novyo ansifu Mwenye. Na árya vyakurya piya, akurya ka kunsifu Mwenye, konta anshukuru Mwenyezimungu. Na sawarya, newo novyo watenda javyo ajili ya kunsifu Mwenye, na wanshukuru Mwenyezimungu. ⁷ Kamana kati yetu aapo munu ainshi kwa nafsi yake mwaneyewe, wala aapo afwa kwa nafsi yake mwaneyewe. ⁸ Ikiwa tankuinshi, tiinshi kunsifu Mwenye. Ikiwa tukufwa, tukufwa kunsifu Mwenye. Kwa javyo, anta tiinshi au tifwe, tiwa wa Mwenye. ⁹ Kamana kwa sababu ya noco, Almasihi kâfwa na kaludira kuinshi, ipate awe Mwenye wa wafwi na wari hai.

¹⁰ Sambu, uwe, konta ya kinani kunlaumu nduyo? Na uwe, sababuni kunkejeli nduyo? Kamana ofwe piya tukuja kujibu mbere ya Mwenyezimungu tilamuriwe. ¹¹ Konta vyandikiwa*:

“Kamba kweli-kwelini niwapo, amba ndi Mola, wanu piya wakuja kukokora mbere yangu omi,

---

* **14:11** Ona Izaya 45:23.

na kila lulimi rikuja kwakikisha kuwa omi ndi Mwenyezimungu!”

¹² Kwa javyo, ofwe kila mmoja akuja kujibu mwaneyewe mbere ya Mwenyezimungu.

Wenzenu musiwakorese dambi

¹³ Ndimana, tisilaumiyane tena. Kwasa javyo, kila mmoja alamure asintende mwenziwe kinu cakunkosesa au cakunkoresa dambi.

¹⁴ Omi nukwijiwa, visitoshe nukwakikishiwa na Mwenye Insa, kuwa acipo cakuriharamisha wanyewe. Fala, ikiwa munu awaza kimojawapo kuwa haramu, kweli-kwelini cikuwa haramu kwake. ¹⁵ Kamana, ikiwa nduyo abugudika kwa sababu ya cakurya caúrya, auri kumpenda. Usase cakurya cako kuntenza kwasika munu wakuwa, kwa ajili yake, Almasihi káfwa. ¹⁶ Basi, musiwase wanu kusowerera caputu kitendo cenu cema.

¹⁷ Kamana ufalume wa Mwenyezimungu siwo kurya wala kunywa, ila ndi ukamilifu na salama pamoja na radi kati ya Roho Takatifu. ¹⁸ Antumíka Almasihi kwa namuna-yi, iye akwajibisa ka Mwenyezimungu na akubaliwa na wanadamu.

¹⁹ Basi, tukeni tisakure vinu vyakutipa usalama, na vyakujengana.

²⁰ Isiwe kwa sababu ya cakurya úfuja kazi ya Mwenyezimungu. Kweli-kwelini vinu piya halali kurya, fala cinyáta ndi munu kurya kinu cakunkosesa. ²¹ Vyema kutowa kurya nyama au kunywa vinyu au kutenda kitendo kimojawapo cakuntenza nduyo kunkosesa. ²² Kwamini kauri nawo, zidi kuwa nawo mwaneyewe mbere ya Mwenyezimungu. Heri ire saarihukumu

mwaneyewe kwa kinu caari kuyeza. ²³ Fala, munu árya akidanizira, ahukumiwa, konta aarya ka kwamini. Basi, kila citendiwa bila kwamini ndi dambi.

15

Tenda vyakuwajibu wenziwo

¹ Ofwe tiri na nguvu tijuzi tihitamili kuveya ka ware sawana nguvu. Tisenendere vyakutajibu ofwe wanyewe. ² Ofwe kila mmoja atende vyakumwajibu mwenziwe kwa wema, apate kunjenga. ³ Kamana anta Almasihi aatendire vyakumwajibu iye mwaneyewe. Ila kamba vyavyandikiwe*:

“Matukano awakutukana uwe, anigwirira omi.”

⁴ Piya vyaandikiwe tangu mida, vyandikiwa vitifunde, ipate julu ya imani na kurimbisiwa myoyo vyatipewe mMandiko, tiwe na tamaa.

⁵ Mwenyemizungu, mwenyé imani na mwenye kurimbisa moyo, akupeni mawazo mamoja pamunfulata Almasihi Insa, ⁶ ipate kwa shauti moja muntukuze Mwenyemizungu, Baba wa Mwenye wetu, Insa Almasihi. ⁷ Basi sambu, kamba Almasihi vyakukaribisheni, nomwe karibishanani ipate atukuziwe Mwenyemizungu.

Piya mataifa akuja kuntukuza Mwenyemizungu

⁸ Omi nukwambirani kuwa Almasihi kâja awe ntumisi wa Mayahudi†, olote kuwa Mwenyemizungu ndi mwenyé ukweli, atimize tamaa zaawapere wababu zawo. ⁹ Almasihi kâja

* **15:3** Ona Zaburi 69:9. † **15:8** Kigiregu: “(wanu wa) itani”.

novyo kuwolotera huruma Sawari-Mayahudi ipate wantukuze Mwenyezimungu. Kamba vyavyandikiwe[†]:

“Ntamana nukuja kukushukuru kati ya wanu Sawari-Mayahudi, nukuja kwimba kusifu zina rako!”

¹⁰ Akamba tena[§]:

“Furahini umwe, wanu Samuri-Mayahudi, pamoja na umati wake.”

¹¹ Na tena javi*:

“Ntukuzeni Mola, piya Samuri-Mayahudi, wantukuze wanu wa mataifa piya!”

¹² Tena nabii Izaya[†] kaamba:

“Ukuja kuwepo nzipe wa rikolo ra Yese[‡], iye alamuka awataware Sawari-Mayahudi. Iye Sawari-Mayahudi ndi wawaja kuwa na tamaa naye.”

¹³ Basi sambu, Mwenyezimungu atípa tamaa ak-wijazeni radi pamoja na usalama piya, julu ya kumwamini iye, ipate tamaa yenu izidi kukula daima, kwa uwezo wa Roho Takatifu.

Kazi yaagabiziwe Paulu

¹⁴ Wanduzangu, omi mwaneyewe nanawo uhakika kuhusu umwe, kuwa ukwijalani wema pamoja na wijiwifu piya, na mukidiri kulangana. ¹⁵ Kwa sababu ya rehema zaanipere Mwenyezimungu, nukwandikirani kwa hakika kuhusu vimojawapo ipate nukukumbuseni.

[†] **15:9** Ona Zaburi 18:49. **§ 15:10** Ona Kumbukumbu 32:43.

* **15:11** Ona Zaburi 117:1. [†] **15:12** Ona Izaya 11:10. [‡] **15:12** “Nzipe wa rikolo ra Yese” mana ake Insa Almasihi.

16 Nipewa rehema-zo niwe shikarakanzi wa Insa Almasihi, ka wanu Sawari-Mayahudi. Nituriwa kuwa ntumisi maalumu wakwereza habari ya Mwenyezimungu kamba nlongozi wa dini ipate Sawari-Mayahudi wawe kafara yakwajibisa ka Mwenyezimungu, wakuwafiwa na Roho Takatifu. 17 Basi, kwa kuwa nilungana na Almasihi Insa, omi niriidāi nkati ya kazi yangu yakuntumika Mwenyezimungu. 18 Sitwakali kusowera kinu sairi cire caatendire Almasihi julu yangu omi kuwatwala wanu Sawari-Mayahudi wansikirize Mwenyezimungu. Evi vikuna julu ya usemi wangu na vitendo vyangu, 19 julu ya uwezo wa alama na maajuzi, atendiwe na uwezo wa Roho Takatifu. Kwa javyo, nereza nfululu Habari Ngema za Almasihi, mwanzo wa Yerusalemu mpaka inti ya Iliriko. 20 Kweli-kweli, anzima yangu daima ikiwa yakwereza Habari Ngema mahala mwaritowire kusikirika zina ra Almasihi, ipate nisijenge julu ya aluserusu zijengiwe na wanu wengine. 21 Ila kamba vyaandikiwe§: “Wanu sawambiriwe habari zake, wakuja kuwona. Wanu sawanasikira kuhusu iye, wakuja kw-ereriwa!”

Paulu akuka kuwona Roma

22 Ndimana, mara nyingi zawenye sikipata nafasi ya kuja kukuwonani. 23 Epa sambu, kwa kuwa sina mahala tena pakutenda kazi ezi inti-zi, na kwa kuwa tangu mida nilangela kuja kukuwonani, 24 nanawo tamaa yakupita kwenu nukuwonani, panisaka kuka Shipanya.

---

§ 15:21 Ona Izaya 52:15.

Tikisa kutenda radi ya kuwonana wakati aba, vikinajibu munipereke Shipanya-ko. ²⁵ Fala sambi-pa nankuka Yerusalemu, nikawaudumu wenye kwamini. ²⁶ Konta wafulati wa Insa Makedoniya na Akaya wawazisana vyema wacange wawaperekere wakosofu wenye kwamini wa Yerusalemu. ²⁷ Wawaza vyema kutenda javyo. Kweli-kwelini, ewo Sawari-Mayahudi wákiwa na deni na nowo wanu wa Yerusalemu-wo. Basi, kwa kuwa ewo Sawari-Mayahudi wafaiwa na mambo a kiroho a Mayahudi, newo iwabidi wawahudumu kwa vinu vyawari nawo. ²⁸ Kwa javyo, nikimariza shuguli-yi, nikiwagabizi sana ewu nsada-wu*, nilawa nukuka Shipanya, na noyo safari-yo, ndi yanija kukuwonani. ²⁹ Nukwijiwa kuwa nikija, julu yangu omi Almasihi akujanliyani nfululu.

³⁰ Wanduzangu, kwa kuwa tintumaini Mwenye Insa Almasihi, na kwa sababu ya pendo ratipewe na Roho Takatifu, nukutafadalini mutende vita pamoja nomi julu yakunilebelela ka Mwenyezimungu, ³¹ ipate anivushe mmakono mwa wabishi wari Yudeya. Munilebelele duwa novyo ipate kazi yangu yanuka kutenda Yerusalemu ikakubaliwe na wenye kwamini. ³² Basi, Mwenyezimungu anijanliye, nije kwenu kwa radi, na nipate kupumuzika pamoja nomwe. ³³ Mwenyezimungu mwenyé usalama awe pamoja nomwe piya. Aamina.

16

---

* 15:28 Kigeregu: “nikiwataya tarimbo ya eci kisumo-ci.”

Salamu

¹ Omi nukulaizirani kuhusu nlumbwetu Foibe, ari kutumika njamati ya Kenkereya, ² ipate mumpokerere vyema kwa zina ra Mwenye, kamba vyawajuzi kutenda wenye kwamini. Munsaidiye vinu piya vyaaja kusakula kwenu umwe, kamana kawasaidiya wanu wengi wawenye, anta nomi kanisaidiya.

³ Salamu zawo Pirisila na Akila, ewo wataenda kazi pamoja nomi kuntumika Almasihi Insa. ⁴ Kusema kweli, ewo watwakali mainsha awo wanyewe ipate wanivushe omi. Omi niwashukuru, na sumi basi, anta na jamati piya za wanu Sawari-Mayahudi ziwashukuru. ⁵ Salamu zawo novyo wenye kwamini wasimanananga nnyumba mwawo.

Salamu zake mpendani wangu, Epayinetu. Iye ndi awere nfulati ntanzi wa Almasihi* mporovinsiya ya Aziya. ⁶ Salamu zake Mariyamu, akorire kazi pakulu kwa faida yenu umwe. ⁷ Salamu zawo Andoroniku pamoja na Juniya, jamaa zangu wa kwetu kumoja, wákiwa wenzangu nkalaboshu. Ewo wakwinshimiwa pakulu pawenye nkati ya mawalii. Ewo wankubali Almasihi omi saninamba kunkubali. ⁸ Salamu zake Ampiliyatatu, mpendani wangu nkulu nkati ya mainsha yetu upande wa Mwenye Insa. ⁹ Salamu zake Urubanu, mwenzetu nkati ya kuntumika Almasihi, pamoja na mpendani wangu, Sitaku. ¹⁰ Salamu zake Apele, olote kwaminika mbere ya wafulati wa Almasihi. Na salamu zawo jamaa wa Arishitobulu. ¹¹ Salamu zake Herodiyana

---

* **16:5** Kigeregu: “kisumo cakwanza”.

jamaa yangu, pamoja na wenye kwamini jamaa zake Narikisi. ¹² Salamu zawo Turufena pamoja na Turufosa wantumikanga Mwenye, na mpendani wangu Perisi, akorire kazi pakulu kwa Mwenye. ¹³ Salamu zake Rufo atondoriwe na Mwenye awe wake. Na salamu zake mamaye Rufo, wanintendire kuwa mama. ¹⁴ Salamu zawo Asunkiritu, Feligoni, Herimeyu, Potoroba, Herima, pamoja na piya wafulati wa Insa wari pamoja nomwe. ¹⁵ Niwaperekera salamu novyo ka Filologu, Juliya, Nereya na nunuye, Olumpa, pamoja na piya wenye kwamini wari pamoja nawo. ¹⁶ Musalimiyane kwa alama takatifu yakolota pendo ra Insa†. Piya jamati za Almasihi wakuperekerani salamu.

Vyakulaiza

¹⁷ Sambu, wanduzangu, nukutafadalini muwatunze wawatenza wanu kwawanyana na kuwadanganya nkati ya inlimu yamurifundire umwe, watanukeni. ¹⁸ Kamana wanu kamba ewo awantumika Mwenye wetu, Almasihi, ila waritumika ewo wanyewe. Julu ya kusowera usowezi mwema nkijanja, wawatesa wanu sawana ankili. ¹⁹ Wanu piya wakwijiwa kuwa umwe munsikiriza Mwenye Insa. Kwa javyo, niwa radi kwa sababu zenu umwe. Novyo-sivyo, vinajibu muwe wejiwifu mufulate wema, fala mutikine kutenda vitendo vibaya. ²⁰ Mwenyezimungu, Mwenyé usalama, kwa mpunde nowo, ansapa Ibilisi mmaulu mwenu.

---

† **16:16** Alama ya Mayahudi yakolota pendo ndi kupana “beju”.

Rehema ya Mwenye wetu, Insa, iwe pamoja namwe.

²¹ Timotiyu, mwenzangu wa kazi, akuperekerani salamu. Jamaa zangu wa kwetu kumoja, Lukiyu, Yasoni, pamoja na Sosipateri, newo novyo wakuperekerani salamu.

²² Omi Teritiyu, niri kwandika eyi waraka-yi, nukuperekani salamu kwa zina ra Mwenye Insa.

²³ Gayu, wanifikire nnyumba mwake, iye apereka salamu pamoja na jamati ijumananga nnyumba mwake. Erashitu, mweny  kupokerera nzuruku wa kaya ulu, neye novyo akuperekerani salamu, pamoja na nduyetu Kwarutu. ²⁴ †

Mwenyezimungu atukuziwe

²⁵ Basi, atukuziwe Mwenyezimungu! Iye akidiri kukwakikishani nkati ya kwamini kwenu, kwa namuna vyaisema Habari Ngema yangu na vyereze Insa Almasihi. Iye akoloseni kwa kifulata siiri ifisiwe tangu mwanzo fala sambu ifafanuriwa. ²⁶ Siiri-yo ifafanuriwa julu ya mandiko a minabii, ikwijiwikana ka kabila piya, kwa kifulata vyaalazimishe Mwenyezimungu wa milele, ipate wantumaini na wanfulate. ²⁷ Mwenyezimungu ndi Mwenyé wijiwifu mmoja tu basi. Iye, julu ya Insa Almasihi, atukuziwe kwa milele! Aamina.

---

† **16:24** Mandiko maalumu mengi aana eyi aya-yi. [Rehema ya Mwenye wetu Insa Almasihi iwe pamoja namwe piya. Aamina.]

Habari Ngema New Testament in Mwani

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwani

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mwani

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

b59c64ed-0fe2-582b-99e7-8752eb16e763